

KOLONISATIE VAN DE GOLF VAN MORBIHAN,
BRETAGNE, DOOR GIBBULA ALBIDA

door

M. v.d. Bos

Tijdens mijn vakantie in juni van dit jaar, stond o.a. een bezoek aan de golf van Morbihan op het programma. Ongeveer 30 jaar geleden, had ik de Golf voor het laatst bezocht. Helaas is het landschap er door massa-recreatie en tourisme niet op vooruit gegaan.

De Golf van Morbihan is een binnenzee die via een relatief nauwe doorgang in open verbinding staat met de oceaan. Deze nauwe doorgang heeft tot gevolg dat het grote getijdenverschil van de oceaan slechts ten dele in de golf doorwerkt. Een sterke stroming ontbreekt dan ook. Door de beschutte ligging, talloze eilanden en landtongen is er weinig golfslag. Bij laag water vallen grote stukken van de golf droog. De bodem is te vergelijken met die van de Waddenzee. Door de voedselrijkdom leven er ontelbare dieren in en op de slibbodem, op wieren en rotsen. De Golf is dan ook een paradijs voor vogels. Zeker geldt dit voor het deel dat tot vogelreservaat is uitgeroepen.

Een kenmerk van wadachtige gebieden is, dat meestal het aantal individuen zeer groot is en het aantal soorten beperkt. Zo ook hier. Tijdens mijn eerste zoektocht op het strand van het dorpje Larmor Baden, vond ik naast de gebruikelijke *Gibbula*'s van Bretagne, tot mijn verbazing vele tientallen lege huisjes van volwassen exemplaren *Gibbula albida* (Gmelin, 1791). Een speurtocht op het drooggevalen wad leverde geen levende exemplaren op. Dat de soort toch levend in de baai voorkomt, werd bevestigd door een bezoek aan een oesterverwerkingsbedrijf in de directe omgeving. Op dit bedrijf worden oesters uit de baai gesorteerd en uitgewaterd. Op de daar aanwezige afvalhoop vond ik de soort met vleesresten en operculum. Overigens raad ik iedereen aan als hij zo'n afvalhoop tegenkomt, deze grondig te doorzoeken. Ik heb hier diverse fraaie en gave soorten schelpen in aangetroffen.

Qua afmetingen en vorm komt de schelp sterk overeen met die uit het oorspronkelijke verspreidingsgebied, de (oostelijke) Middellandse zee. De kleur van de schelp is echter veel lichter en de tekening minder geprononceerd. Behalve in de Golf van Morbihan heb ik de soort ook in grote aantallen gevonden op het strand Sables Blancs tussen Plouharnel en Penthievre. Dit strand ligt in de beschutting van het schiereiland van Quiberon. Deze vindplaats, grenzend aan een baai, ligt niet ver van de golf. De omstandigheden in deze baai zijn vergelijkbaar met die in de golf. Ook in deze baai bevinden zich oesterkwekerijen, waar ik wederom op de daar aanwezige afvalhoop verse ex. heb verzameld.

Ons medelid de heer G. Gulden vertelde mij, dat hij de soort in grote aantallen in de baai van Arcachon levend heeft verzameld. Deze baai ligt ten zuiden van Bordeaux. Ook deze baai wordt gekenmerkt door rustig en ondiep water.

Poppe (1991) geeft aan, dat de soort in zijn oorspronkelijk verspreidingsgebied in ondiep water voorkomt en genoeg neemt met verschillende substraten. Verder geeft hij aan dat de soort de laatste jaren in Zuid-Bretagne is gevonden, zonder verdere speci-

ficatie. Ook Nordsieck vermeld deze regio als vindplaats. Tijdens mijn verblijf heb ik nog vele stranden en baaien in Zuid-, West-, en Noord-Bretagne bezocht, zonder een exemplaar te vinden. Hierbij moet worden aangetekend, dat de omstandigheden daar sterk afwijken van genoemde vindplaatsen, met uitzondering van de baai van Mont Saint Michel. De belangrijkste verschillen zijn volgens mij de sterke stroming, het grote getijdenverschil en de sterke golfslag. Gezien de uitgestrektheid van de Bretonse kust, kan het ook zijn, dat de soort nog niet de tijd heeft gehad om zich verder west- of noordwaarts te vestigen.

Voor mij blijven de volgende vragen onbeantwoord: hoe is de soort hier terecht gekomen? Waarom heb ik de soort alleen op genoemde vindplaatsen gevonden? Is er een verband met de aldaar aanwezige oestercultures? En waarom komt de soort dan niet voor in de baai van Mont Saint Michel, waar zich ook veel oestercultures bevinden? Met belangstelling zie ik uw hypothesen of antwoorden op genoemde vragen tegemoet.

Literatuur

Nordsieck, F., 1968. Die Europäischen Meeres-Gehäuseschnecken 2. Aufl.
Poppe G. T. & Y. Goto, 1991. European Seashells Vol.1.

Adres van de schrijver:

Lange Geer 243

3075 JJ Rotterdam